

CPMU News

Customs Policy Monitoring Unit

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร

ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

Performance
Measurement
Mechanism

การส่งเสริมมาตรฐานการวัดผลสัมฤทธิ์ของศุลกากรโดย WCO

คำแนะนำด้านการออกแบบตัวชี้วัดหลัก (KPI) การเก็บข้อมูล
และการนำเสนอผลสัมฤทธิ์

© Freepik

สวัสดิ์คะ ท่านผู้อ่าน

ในปัจจุบัน องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการวัดผลสัมฤทธิ์องค์กรเพิ่มมากขึ้นในเวทีระดับต่าง ๆ โดยได้เปิดโครงการวัดผลสัมฤทธิ์ของ WCO (Performance Measurement Mechanism: PMM) มาเพื่อให้คำแนะนำแก่ประเทศสมาชิกในการสร้างมาตรฐานการวัดผลสัมฤทธิ์ของศุลกากรขึ้นในระดับสากล และช่วยให้ศุลกากรในประเทศต่าง ๆ มีการพัฒนาผลลัพธ์ที่คาดหวังและตัวชี้วัดคุณภาพขององค์กรไปในทิศทางเดียวกัน

ทั้งนี้ หน่วยงานศุลกากรทั่วโลกต่างมีระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ที่สอดคล้องกับแนวทางในระดับชาติและบริบทเฉพาะของหน่วยงานนั้น ๆ โครงการ PMM จึงเป็นโครงการที่เปิดให้เข้าร่วมตามความสมัครใจ และมีการให้คำแนะนำซึ่งสามารถนำไปปรับใช้เข้ากับระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานศุลกากรใช้อยู่เดิมได้ จึงถือเป็นโอกาสให้หน่วยงานของกรมศุลกากรที่เกี่ยวข้อง เช่น กองยุทธศาสตร์และแผนงาน (กยพ.) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพบ.) กลุ่มตรวจสอบภายใน (กตบ.) และศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (Customs Intelligence Center: CIC) เป็นต้น ให้การทบทวนและขยายความร่วมมือกับภาคธุรกิจเพื่อพัฒนาให้ระบบวัดผลสัมฤทธิ์สะท้อนผลการดำเนินงานได้อย่างแม่นยำ และสามารถแนะนำแนวทางเพื่อพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อทุกภาคส่วน

ในการนี้ ขอแนะนำเนื้อหาบางส่วนจากหนังสือคู่มือการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานศุลกากร (WCO Handbook on Performance Measurement) ที่ WCO เผยแพร่เมื่อเดือนเมษายน 2567 (2024) เพื่อเตรียมความพร้อมให้ประเทศสมาชิกเข้าร่วมโครงการ PMM ทั้งในด้านการออกแบบตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (Key Performance Indicator: KPI) การเก็บข้อมูล การนำเสนอผลสัมฤทธิ์ และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบวัดผลสัมฤทธิ์ของศุลกากรโดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่มากนัก

บราลี รัตนปิณฑะ

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางสาวบราลี รัตนปิณฑะ
อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร)

นายภัสสรศรีรัฐ นิลาพันธ์
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร)

นางสาวณัฐพร โพธิ์ยอด
เลขาอนุการเอก (ฝ่ายศุลกากร)

กองบรรณาธิการ

นายกรวีร์ ทองอินท์
เจ้าหน้าที่โครงการ Customs Policy
Monitoring Unit

จัดทำโดย

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงบรัสเซลส์

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy, Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 5759
Email: thaicustoms@thaicustoms.be

ท่านผู้อ่านสามารถติดตาม
CPMU News ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<http://brussels.customs.go.th>
หัวข้อ: CPMU News

สารบัญ

01

บทความประจำเดือน

การส่งเสริมมาตรฐานการวัดผลสัมฤทธิ์ ของศุลกากรโดยองค์การศุลกากรโลก	1
การวัดผลสัมฤทธิ์ขององค์กร	4
การออกแบบตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (KPI)	9
การเก็บข้อมูลและการนำเสนอผลสัมฤทธิ์	14
ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบวัดผลสัมฤทธิ์ ของศุลกากร	18

02

รายงานความเคลื่อนไหว

ศุลกากรเบลเยียมจัดหาเครื่อง X-ray แบบเคลื่อนที่ได้ (Mobile X-Ray Scanner) เพิ่มอีก 9 เครื่อง เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจยึดสารเสพติดทั่วประเทศ	21
เลขาธิการ WCO ขอความเชื่อมั่นต่อศุลกากร ในการประชุมผู้นำกลุ่มประเทศ G7	22
โครงการ Import Control System 2 (ICS2) ระยะที่ 3 เริ่มเปิดให้บริการแล้ว สำหรับการขนส่งทางทะเล และทางน้ำในแผ่นดิน	24
ศุลกากรและตำรวจนิวซีแลนด์หลายโรงงานบุหรี่ยึดกฎหมาย จากการสืบสวนคดีลักขโมยกล่องสินค้าที่รอการตรวจสอบ 25	25

03

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

กิจกรรมจิตอาสาเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี 3 มิถุนายน 2567	26
การประชุมคณะกรรมการบริหารทีมประเทศไทย ประจำกรุงบรัสเซลส์ ครั้งที่ 4/2567	27
การเข้าพบหารือกับผู้บริหาร บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารยุโรป (CPF Europe)	28
อธิบดีกรมศุลกากร ตรวจเยี่ยม สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์	29

การส่งเสริมมาตรฐานการวัดผลสัมฤทธิ์ ของบุคลากรโดยองค์การศุลกากรโลก

การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของทุกองค์กร เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่จะประเมินว่าวิธีการดำเนินงาน งบประมาณและทรัพยากรที่องค์กรได้จัดสรรไว้สำหรับการทำงานด้านต่าง ๆ ว่าจะมีความเหมาะสมคุ้มค่าหรือไม่ ซึ่งหน่วยงานศุลกากรก็เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ต้องวัดผลสัมฤทธิ์อยู่เสมอ ทั้งในแง่ของภารกิจทางศุลกากรในการควบคุมสินค้าและผู้เดินทางข้ามแดน การจัดเก็บรายได้ การป้องกันและปราบปราม รวมไปถึงแง่การบริหารนโยบายและภารกิจสนับสนุนอื่น ๆ เช่น การปฏิรูปโครงสร้างองค์กร การพัฒนาระบบดิจิทัล การบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

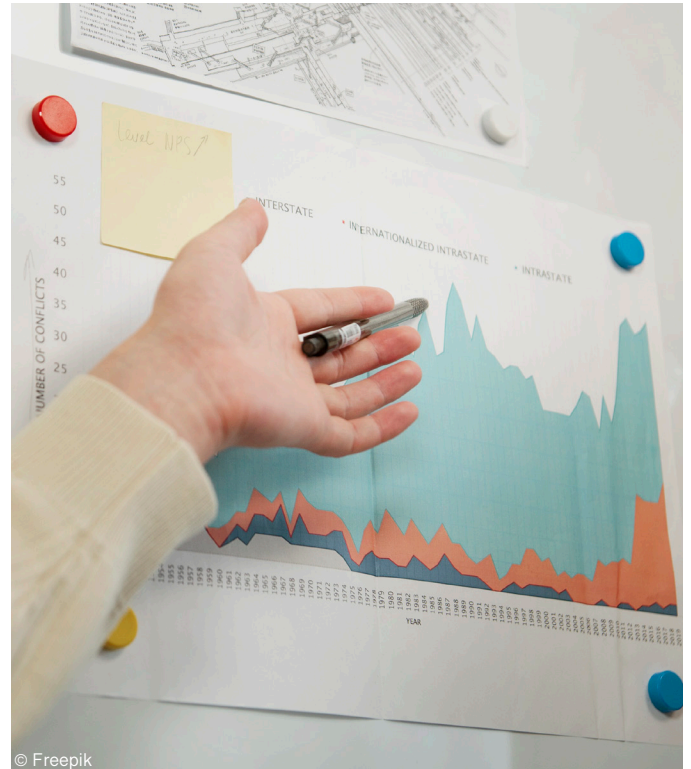
หน่วยงานศุลกากรของประเทศต่าง ๆ ได้มีการกำหนดระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ (Performance Measurement System) ที่สอดคล้องกับแนวการวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติและบริบทการทำงานของประเทศต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม องค์การศุลกากรโลก (WCO) ได้ตระหนักว่าประชาคมศุลกากรโลกยังไม่เคยมีเครื่องมือในการวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้ WCO ไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพโครงการที่ตนให้การสนับสนุนในประเทศต่าง ๆ (WCO Interventions) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่มีเครื่องมือในการรับประกันและตรวจสอบว่าการทำงานของศุลกากรทั่วโลกนั้นดำเนินไปในมาตรฐานเดียวกันหรือไม่

ทั้งนี้ WCO ได้นำเสนอเครื่องมือการประเมินผลด้วยตนเอง (Self-assessment Tool) เพื่อการประเมินว่าประเทศต่าง ๆ ได้นำมาตรฐาน/คำแนะนำ (Standards and Guidelines) ด้านการตรวจปล่อยของศุลกากรและการปฏิรูปกระบวนการขนส่งสินค้าข้ามพรมแดนมาใช้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และภายหลัง ได้พัฒนาเป็นโครงการวัดผลสัมฤทธิ์ของ WCO (Performance Measurement Mechanism: PMM) อันได้รับความเห็นชอบในการประชุมคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (WCO Council Sessions) เมื่อเดือนมิถุนายน 2566 (2023)

โครงการ PMM ได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานศุลกากรใน 4 มิติ ได้แก่

1. มิติด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าและความสามารถในการแข่งขัน (Trade Facilitation and Economic Competitiveness)
 2. มิติด้านการจัดเก็บรายได้ (Revenue Collection)
 3. มิติด้านการปราบปราม การป้องกันและรักษาความปลอดภัยของสังคม (Enforcement, Security and Protection of Society)
 4. มิติด้านการพัฒนาองค์กร (Organizational Development)
- โดยได้กำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) และตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (Key Performance Indicators: KPI) ที่สอดคล้องกันในแต่ละมิติ

ทั้งนี้ โครงการ PMM ในระยะแรก (PMM v.1) ได้กำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้ 23 ข้อ¹ และมี KPI รวมทั้งหมด 51 ข้อ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ (Performance Measurement: PM) ที่หน่วยงานศุลกากรนั้น ๆ ใช้อยู่แล้ว โดยการเพิ่ม KPI ในประเด็นที่ยังไม่ครอบคลุม หรือเพิ่มผลลัพธ์ที่คาดหวังในบางประเด็นและใช้ตัวชี้วัดตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศได้

หน่วยงานศุลกากรสามารถเก็บผลการประเมินไว้ใช้เป็นการภายในหรือเผยแพร่สู่สาธารณะ และสามารถเข้าร่วมการประเมินในโครงการ PMM ตามความสมัครใจ โดยการประเมินจะแบ่งออกเป็นสองขั้นตอน คือ 1. การประเมินด้วยตนเองโดยหน่วยงานศุลกากรเองในวงจรทุก ๆ 2 ปี (Biennial Cycle) และ 2. การตรวจสอบผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญของ WCO (Peer Review) เพื่อรับรองว่าผลการประเมินนั้นมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นขั้นตอนตามความสมัครใจเช่นกัน โดย WCO จะให้ติดตามความเหมาะสมของ KPI และให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

WCO เชื่อว่าโครงการ PMM จะให้ประโยชน์แก่ทั้งประเทศสมาชิกและ WCO เพราะจะช่วยทำให้ประเทศสมาชิกสามารถระบุข้อบกพร่องของโครงการและแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการแก้ไขอย่างตรงจุด และในขณะเดียวกัน WCO ก็สามารถประเมินผลลัพธ์ของโครงการและการใช้งบประมาณของตนในประเทศต่าง ๆ ได้อย่างมีมาตรฐานและแม่นยำ

¹ รายละเอียดในส่วนที่ 3 การออกแบบตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (KPI)

ในการนี้ WCO ได้จัดทำหนังสือคู่มือการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานศุลกากร (WCO Handbook on Performance Measurement) เพื่อช่วยสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกมีระบบการวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานในทุกด้านอย่างเป็นมาตรฐาน และเตรียมพร้อมให้หน่วยงานศุลกากรเหล่านี้เข้าร่วมโครงการ PMM จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News จึงขอแนะนำเนื้อหาที่น่าสนใจบางส่วนจากหนังสือคู่มือนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จดหมายข่าวฉบับนี้ เริ่มด้วยการนำเสนอความสำคัญของการวัดผลสัมฤทธิ์ (Performance Measurement) และวงจรการจัดการผลสัมฤทธิ์ (Performance Management Cycle) เพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินโครงการ/นโยบาย และการวัดผลสัมฤทธิ์ขององค์กร ก่อนที่จะลงรายละเอียดในประเด็นการออกแบบตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (Key Performance Indicator: KPI) การเก็บข้อมูล การนำเสนอผลสัมฤทธิ์ และสรุปด้วยข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบวัดผลสัมฤทธิ์ของศุลกากร

อ้างอิง

Valentina Ferraro and Maka Khvedelidze. "WCO Launches its Performance Measurement Mechanism." WCO News 3 (2023). https://mag.wcoomd.org/magazine/wco-news-102-issue-3-2023/wco_pmm/.

WCO. "WCO Handbook on Performance Measurement." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/capacity-building/instruments-and-tools/pmm/hpm-en_public-version.pdf?db=web. Accessed 15 June 2024.

การวัดผลสัมฤทธิ์องค์กร (Performance Measurement)

การวัดผลสัมฤทธิ์ (Performance Measurement) มีความจำเป็นต่อหน่วยงานบุคลากรเพื่อพัฒนาการทำงานให้สอดคล้องกับปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์นี้ มักหมายถึงการเก็บข้อมูลจากหน่วยปฏิบัติงานต่าง ๆ มาประเมินและวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดอยู่เป็นระยะ ๆ เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ขององค์กรจึงประกอบไปด้วยระบบการเก็บรวบรวม ข้อมูล ผลลัพธ์ของการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในการเปรียบเทียบและวิเคราะห์อย่างมีแบบแผน เพื่อส่งเสริมให้องค์กรทำการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างมีกลยุทธ์ด้วยข้อสนับสนุนเชิงประจักษ์

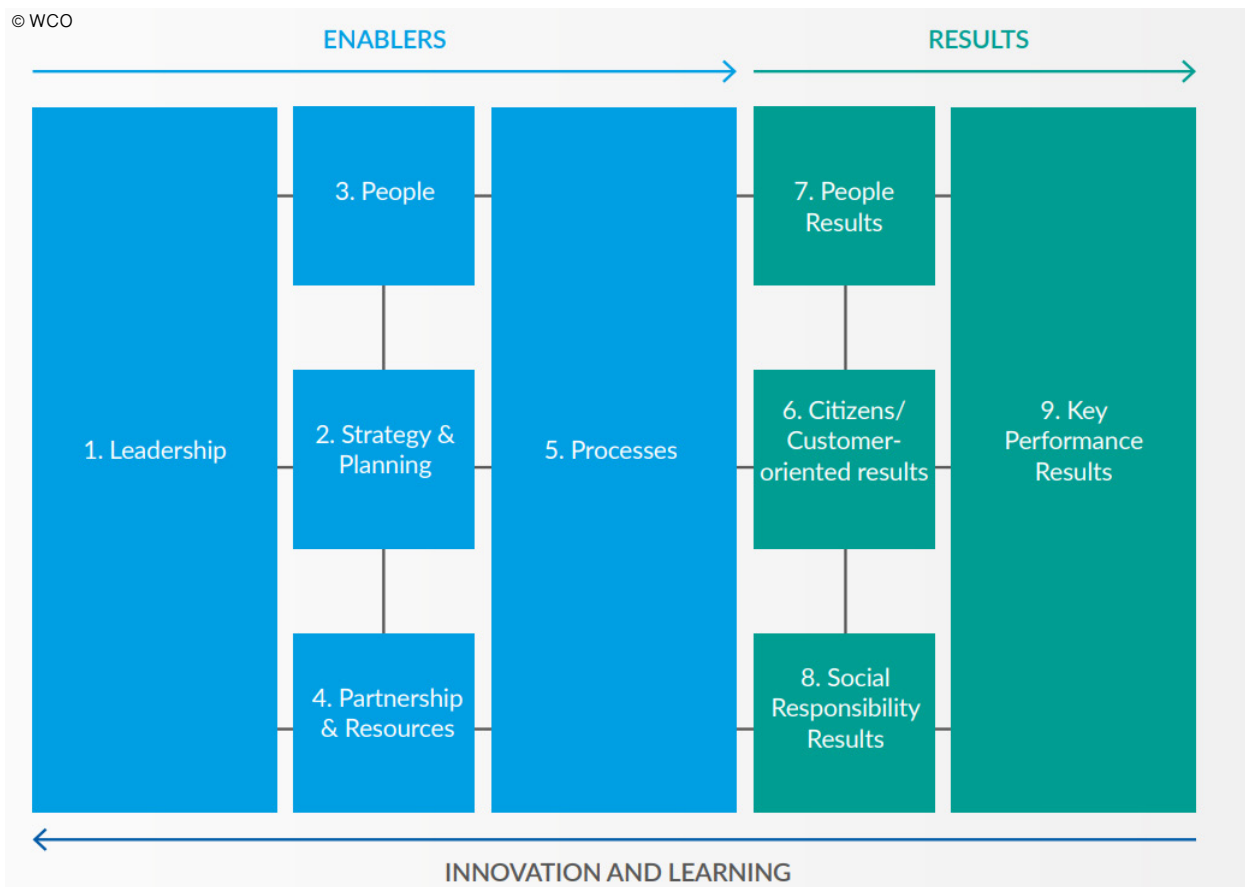
หลักการที่สนับสนุนให้ทุกหน่วยงานมีระบบการวัดผลสัมฤทธิ์มีดังต่อไปนี้

- ความสามารถในการวัดและประเมินผลช่วยให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
- การวัดผลสัมฤทธิ์ช่วยให้องค์กรเห็นความสำเร็จและความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่การให้ผลตอบแทน (Rewarding) และการแก้ไขที่เหมาะสม
- การวัดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานช่วยให้หน่วยงานได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากสาธารณชน
- การมีผลสัมฤทธิ์ขององค์กรที่แม่นยำช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดโครงการส่งเสริมขีดความสามารถ (Capacity Building) ในด้านต่าง ๆ ตามเป้าประสงค์
- ระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี คือ ระบบที่รายงานให้ผู้ออกนโยบายทราบว่ามีการทำงานในด้านใดที่ดำเนินไปได้ด้วยดี ในขณะที่เดียวกัน ก็สามารถแนะนำแนวทางปรับปรุงผลการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์องค์กร

หน่วยงานต่าง ๆ มีรูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ (Performance Measurement Model) ที่แตกต่างกัน ออกไป โดยอาจมีการพัฒนารูปแบบการวัดผลของตนเอง ทั้งหมด หรือรับเอารูปแบบการวัดผลที่ใช้กันอย่างสากล มาปรับใช้ โดยรูปแบบการวัดผลที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ มาตรฐานระบบบริหารงานคุณภาพ **ISO Standard 9001:2015** ที่ตั้งอยู่บนหลักการบริหารคุณภาพ 7 หลัก คือ 1. การให้ความสำคัญกับลูกค้า/ผู้ใช้บริการ 2. ภาวะความเป็นผู้นำ 3. การมีส่วนร่วมของประชาชน 4. กระบวนการทำงาน 5. การปรับปรุงการทำงาน 6. การตัดสินใจด้วยเหตุผลเชิงประจักษ์ และ 7. การบริหาร ความสัมพันธ์

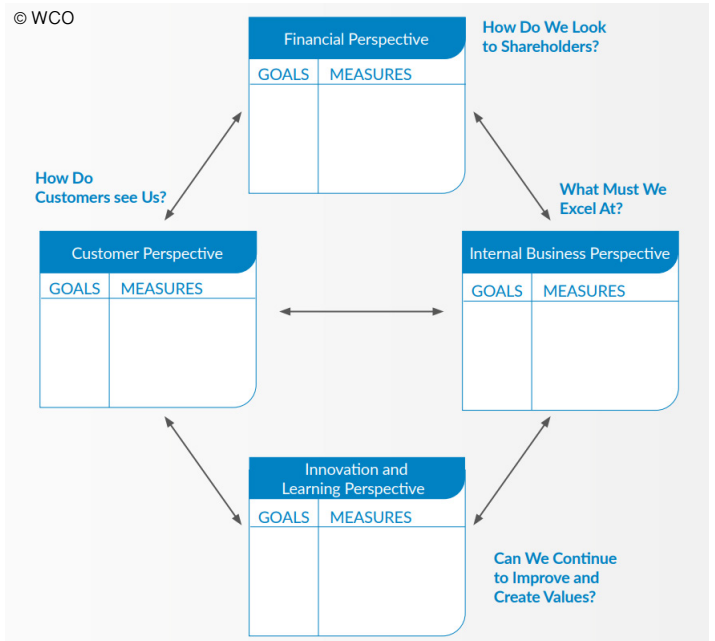
นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ รูปแบบอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น **กรอบการประเมินผล ร่วมกัน (Common Assessment Framework: CAF) ที่ใช้โดยเครือข่ายการบริหารรัฐกิจยุโรป (European Public Administration Network: EUPAN)** เป็นรูปแบบ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานภาครัฐที่พัฒนาโดย หน่วยงานภาครัฐเอง ซึ่งมีหลักการประเมินที่วัดความสำเร็จ ของการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐเริ่มมาจากภาวะผู้นำ ที่ดี (Leadership) ที่ขับเคลื่อนทั้งยุทธศาสตร์ บุคลากร หุ้นส่วนความสัมพันธ์และทรัพยากร เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ต่อ ประชาชนและภารกิจความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ โดยเมื่อได้ผลลัพธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว จะต้องทบทวน เป็นนวัตกรรมและบทเรียนเพื่อปรับปรุงการทำงาน

รูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์แบบ CAF

อีกหนึ่งรูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ที่น่าสนใจ คือ **รูปแบบ Balanced Scorecard (BSC)** ที่พัฒนาโดย Robert Kaplan และ David Norton ตั้งแต่ปี 2535 (1992) ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ 1. การเงิน 2. ลูกค้า/ผู้ให้บริการ 3. กระบวนการภายใน และ 4. นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้และปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร รูปแบบการประเมินนี้ถูกนำไปปรับใช้กับหน่วยงานรัฐอย่างแพร่หลายโดยปรับให้มิติด้านลูกค้า/ผู้ให้บริการ เป็นมิติด้านประชาชนและหน่วยงานทางการเมือง

ในแต่ละมิติ จะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกัน โดยรูปแบบการวัดผลแบบ BSC นี้จะช่วยให้ได้การวิเคราะห์ที่สมดุลในทุก ๆ มิติที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน ทั้งมิติด้านการเงินและมิติที่ไม่ใช่การเงิน มิติด้านยุทธศาสตร์และการปฏิบัติงานจริง มิติกระบวนการภายในและภายนอก และมิติผลลัพธ์ในระยะสั้นและระยะยาว

รูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์แบบ Balanced Scoresheet (BSC)

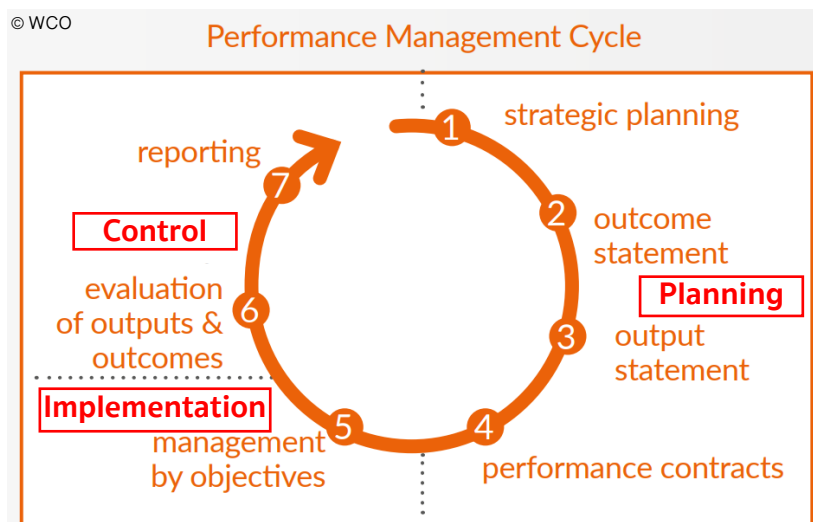
วงจรการจัดการผลสัมฤทธิ์ (Performance Management Cycle)

การจัดการผลสัมฤทธิ์ (Performance Management) คือ ระบบการบริหารที่นำเอาผลสัมฤทธิ์องค์กรมาใช้ในการตัดสินใจต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ขององค์กรจึงต้องสอดคล้องกับระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ (PM) เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ขององค์กรมีความสำคัญต่อการกำหนดและแก้ไขยุทธศาสตร์ ความสัมพันธ์กันเช่นนี้ทำให้การบริหารงานขององค์กรต่าง ๆ มีลักษณะเป็นวงจรของการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการลงมือแก้ไข ที่เอื้อให้มีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

วงจรนี้เรียกว่า วงจรการจัดการผลสัมฤทธิ์ (Performance Management Cycle) อันประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่

1. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Planning)
2. การนำยุทธศาสตร์ไปปรับใช้จริง (Strategy Implementation) และ
3. การประเมินและควบคุมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Control)

มีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

1. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Planning)

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์เป็นขั้นตอนแรกของการจัดการผลสัมฤทธิ์ เกี่ยวข้องกับการนำเอาหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานศุลกากรมาหารือและร่วมวางยุทธศาสตร์ขององค์กรร่วมกัน ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรใช้การวิเคราะห์ SWOT เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) มาใช้เพื่อทำความเข้าใจสภาพปัจจุบันขององค์กร และคาดการณ์ความท้าทายที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้องค์กรสามารถปฏิบัติภารกิจได้ลุล่วงทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

นอกจากการวางยุทธศาสตร์แล้ว หน่วยงานศุลกากรยังควรกำหนดผลผลิตที่คาดหวัง (Output Statement) คือ ผลงานที่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณในแต่ละช่วงของการปฏิบัติงาน เช่น ปริมาณเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรม ระยะเวลาการตรวจปล่อยสินค้า และการกำหนดผลลัพธ์/ผลกระทบที่คาดหวัง (Outcome/Impact Statement) คือ ผลงานในเชิงคุณภาพ หรือ ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลง/การพัฒนาที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ความเชื่อมั่นในหน่วยงานศุลกากรของผู้ประกอบการ

กรณีศึกษาของศุลกากรแคนาดา

ศุลกากรแคนาดา (Canada Border Services Agency: CBSA) ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ในการวางแผนและนำเสนอโครงการต่าง ๆ แบบจำลองนี้แสดงความสัมพันธ์ของทรัพยากร กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์/ผลกระทบ เพื่อให้เห็นภาพรวมของโครงการทั้งในแง่ของการปฏิบัติงานและวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้ง่ายต่อการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ทรัพยากร (Input)	กิจกรรม	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)
ใช้ทรัพยากรใดบ้างเพื่อดำเนินโครงการต่าง ๆ	ต้องดำเนินกิจกรรมใดบ้างในโครงการนั้น	ผลงานเชิงปริมาณของโครงการ	ผลงานเชิงคุณภาพ/ผลกระทบที่เกิดจากโครงการ
เช่น เงิน เจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ	เช่น การพัฒนาอุปกรณ์ต่าง ๆ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่	เช่น จำนวนหนังสือคู่มือที่ผลิตได้ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรม	เช่น ความรู้ ความมั่นใจ ประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เพิ่มสูงขึ้น

ตัวอย่างโครงการเพื่อต่อต้านการก่อกวนของ Trade and Anti-dumping Directorate (TAPD)

เจ้าหน้าที่ ค่าใช้จ่าย การเดินทางไปต่างประเทศ	การสืบสวนการก่อกวน	มาตรการต่อต้านการก่อกวนลักษณะต่าง ๆ	การไม่มีสินค้าล้นตลาดในประเทศ
---	--------------------	-------------------------------------	-------------------------------

2. การนำยุทธศาสตร์ไปปรับใช้จริง (Strategy Implementation)

การนำยุทธศาสตร์ไปปรับใช้จริง คือ การนำเอาแผนงานที่ระบุไว้ในขั้นตอนการวางแผนมาดำเนินการ โดย การปฏิบัติงานเช่นนี้ควรมีการรายงานความคืบหน้าและ รายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบในเบื้องต้นว่าการปฏิบัติงานนั้นกำลังดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

© Freepik

3. การประเมินและควบคุมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Control)

การประเมินและควบคุมเชิงยุทธศาสตร์ คือ กระบวนการติดตามการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์ โดยทำการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของแผนงานต่าง ๆ และพยายามทำความเข้าใจประเด็นปัญหาที่มีความคลุมเครือซึ่งส่งผลให้แผนงานต่าง ๆ ไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ โดยขั้นตอนนี้จะต้องนำเสนอ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงภายนอกและปัจจัยภายในต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ที่ตั้งไว้ ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์ขององค์กรโดยยึดตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (KPI) และวิเคราะห์ผลลัพธ์ด้วยเทคนิคต่าง ๆ ก่อนที่จะรายงานผลลัพธ์การประเมินภายในองค์กรหรือรายงานผลต่อสาธารณชน เพื่อขับเคลื่อนให้วงจรการวัดผลสัมฤทธิ์และปรับปรุงองค์กรดำเนินต่อไป โดยจะลงรายละเอียดในเรื่องการออกแบบ KPI ให้เหมาะสมกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ขององค์กรในส่วนถัดไป

อ้างอิง

WCO. "WCO Handbook on Performance Measurement." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/capacity-building/instruments-and-tools/pmm/hpm-en_public-version.pdf?db=web. Accessed 15 June 2024.

การออกแบบตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (KPI)

ตัวชี้วัด (Indicator) คือ ปัจจัยที่กำหนดขึ้นเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของการทำงานและโครงการต่าง ๆ ซึ่งมีการใช้ตัวชี้วัดในหลายลักษณะ ในที่นี้ขอลงรายละเอียดของตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (Key Performance Indicator: KPI) เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญต่อการวัดผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานบุคลากร และการเลือกตัวชี้วัด KPI (KPI Selection) ถือเป็นหัวใจของการวางระบบการวัดผลสัมฤทธิ์องค์กร

หลักการพื้นฐานของการเลือก KPI คือ ความสอดคล้องกับมิตินิการงานต่าง ๆ ของหน่วยงาน เนื่องจาก KPI เป็นเสมือนกรอบความคิดเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจของบุคลากรให้ทำหน้าที่ในการปกป้องและส่งเสริมเศรษฐกิจของชาติ การจัดเก็บรายได้ และการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารที่ปลอดภัยและราบรื่น นอกจากนี้ KPI ยังต้องเป็นการประเมินความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ในมิติต่าง ๆ ในเชิงปริมาณด้วย ทั้งนี้ หน่วยงานบุคลากรสามารถจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อรวบรวมความคิด และเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถปรับปรุง KPI ที่กำหนดไว้แล้วโดยหน่วยงานอื่น ให้สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

หลักเกณฑ์การคัดเลือก KPI

คณะทำงานด้านการวัดผลสัมฤทธิ์ของ WCO ได้นำเสนอหลักเกณฑ์การคัดเลือก KPI (KPI Selection Criteria) อันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวัดผลสัมฤทธิ์ของ WCO (PMM) เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานศุลกากรในประเทศต่าง ๆ คัดเลือกหรือออกแบบ KPI ในมาตรฐานเดียวกัน โดยเกณฑ์ดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

- **มีความสอดคล้อง (Relevant)** กับวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานศุลกากร คະແນການປະເມີນທີ່เปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาต่าง ๆ ควรสะท้อนการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและกฎหมายที่เกิดขึ้นจริง
- **เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย (Useful for Policymaking)** หรือเป็น KPI ที่นำไปสู่ผลการประเมินที่เข้าใจง่าย กระชับ และมีใจความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย
- **ทันการณ์ (Timely)** สามารถรายงานผลในเวลาที่เหมาะสมต่อการตัดสินใจทางนโยบายในครั้งต่อไป หรือผลการประเมินต้องไม่ล่าช้าจนไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจได้
- **มีความสมดุล (Balanced)** ครอบคลุมผลการทำงานในทุกมิติและมีการตรวจสอบแหล่งข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์อย่างเหมาะสม
- **คุ้มค่าทางการเงิน (Cost-effective)** ผลสัมฤทธิ์ที่ได้นั้นต้องมีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ไปในการเก็บข้อมูลผลการปฏิบัติงาน
- **มีความสอดคล้องกัน (Consistent)** ชุดข้อมูลในช่วงเวลาและข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มีแนวคิดพื้นฐานคำนิยาม และการจัดประเภทข้อมูลที่สอดคล้องกัน
- **มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (Reliable)** ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกันในช่วงเวลาต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและผลสัมฤทธิ์ได้

ผลลัพธ์ที่คาดหวังขององค์กร และการจำแนกประเภทตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในการสะท้อนผลสัมฤทธิ์ขององค์กรตามวัตถุประสงค์ในมิติต่าง ๆ ของหน่วยงานศุลกากร การเลือกประเภทตัวชี้วัด (Typology of Indicator) ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ที่องค์กรต้องการ เน้นย้ำและผลลัพธ์ที่คาดหวัง จึงมีความจำเป็น เช่น หากหน่วยงานต้องการส่งเสริมเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ ควรใช้ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับสัดส่วนของเจ้าหน้าที่หญิง และหากหน่วยงานกำลังอยู่ในขั้นตอนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับมาตรฐานทางศุลกากรระหว่างประเทศ ควรใช้ตัวชี้วัดเชิงโครงสร้างที่แสดงระดับการนำกฎหมายและกรอบนโยบายในระดับระหว่างประเทศมาใช้ในระดับประเทศ เช่น การตั้งหน่วยงานหรือโครงสร้างใหม่ที่รับผิดชอบพันธกรณีต่าง ๆ

ทั้งนี้ WCO ได้กำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังของศุลกากรไว้ใน 4 มิติ รวมจำนวน 23 ข้อ เพื่อให้หน่วยงานศุลกากรทั่วโลกมีจุดมุ่งหมายขององค์กรที่คล้ายคลึงกัน และนำผลลัพธ์ที่คาดหวังเหล่านี้ไปออกแบบเป็น KPI ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ โดยมีผลลัพธ์ที่คาดหวัง ดังต่อไปนี้

มิติ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

<p>มิติด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า และความสามารถในการแข่งขัน (Trade Facilitation and Economic Competitiveness)</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเชื่อมั่นในความสัมพันธ์กับภาคการค้าและผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น 2. การขนส่งผู้โดยสารราบรื่นมากขึ้น 3. การขนส่งสินค้าราบรื่นมากขึ้น 4. ระบบการค้าที่ไม่ใช้กระดาษ 5. มีคุณภาพการบริการเพิ่มมากขึ้น 6. ประสิทธิภาพการตรวจปล่อยสินค้าและการขนส่งสินค้า E-commerce เพิ่มสูงขึ้น
<p>มิติด้านการจัดเก็บรายได้ (Revenue Collection)</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 7. การปฏิบัติตามกฎการจำแนกพิศุทธการเพิ่มขึ้น 8. การปฏิบัติตามระเบียบด้านการจัดเก็บรายได้ตามความสมัครใจมากขึ้น (Voluntary Revenue Compliance) 9. การจัดเก็บรายได้มีความเป็นธรรมเพิ่มมากขึ้น
<p>มิติด้านการปราบปราม การป้องกัน และการรักษาความปลอดภัยของสังคม (Enforcement, Security and Protection of Society)</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 10. ชีตความสามารถในการระบุและตรวจสอบสินค้าและผู้โดยสารเพิ่มมากขึ้น 11. ประสิทธิภาพในการต่อต้านการค้าผิดกฎหมายของสินค้าสรรพสามิต (ยาสูบ แอลกอฮอล์ น้ำมัน และอื่น ๆ) เพิ่มมากขึ้น 12. ประสิทธิภาพในการต่อต้านการลักลอบขนส่งมรดกทางวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น 13. ประสิทธิภาพในการปกป้องสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้น 14. ประสิทธิภาพในการต่อต้านสินค้าปลอมแปลง การละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มสูงขึ้น และมีการจัดการสินค้าที่ตรวจยึดมาได้ อย่างยั่งยืน 15. เพิ่มประสิทธิภาพการต่อต้านการลักลอบขนส่งสารเสพติด 16. เพิ่มประสิทธิภาพการต่อต้านภัยคุกคามทางสิ่งแวดล้อม

มิติ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

<p>มิติด้านการปราบปราม การป้องกัน และการรักษาความปลอดภัยของสังคม (Enforcement, Security and Protection of Society)</p>	<p>17. เพิ่มความมั่นคงทางสังคมโดยการต่อต้านการแพร่ขยายอาวุธและวัตถุที่มีอนุภาพทำลายล้างสูง (WMD) การลักลอบขนส่งอาวุธขนาดเล็กและวัตถุระเบิด และการแปรสภาพของสินค้าที่ใช้ได้สองทาง (Dual-use Goods)</p> <p>18. เพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำในการสืบสวนทางการเงิน (Financial Investigation) เพื่อต่อต้านการฟอกเงินและเครือข่ายการเงินของผู้ก่อการร้าย และส่งเสริมการกู้คืนทรัพย์สิน (Asset Recovery)</p>
<p>มิติด้านการพัฒนาองค์กร (Organizational Development)</p> 	<p>19. การวางแผนยุทธศาสตร์ตามงบประมาณได้อย่างแม่นยำ</p> <p>20. การมีเจ้าหน้าที่ที่มีศักยภาพและมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น</p> <p>21. การมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง</p> <p>22. การมีความสุจริตในระดับสูง</p> <p>23. มีการปรับปรุงเรื่องความเท่าเทียมทางเพศในทุกระดับ</p>

นอกจากการคัดเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับผลลัพธ์ที่คาดหวังขององค์กร สุลการยังควร**ทบทวนความเหมาะสมของตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง** เพื่อรักษาคุณภาพของการประเมินและส่งเสริมให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถึงแม้ว่าตัวชี้วัดจะควรนำมาซึ่งผลการประเมินที่เกี่ยวข้องกันในช่วงเวลาต่าง ๆ แต่ตัวชี้วัดก็สามารถถูกปรับปรุงได้หากหน่วยงานมีการเปลี่ยนยุทธศาสตร์หรือเมื่อหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลรูปแบบใหม่ ทั้งนี้ โครงการ PMM ได้ระบุว่าหากหน่วยงานสุลการต้องการเปลี่ยน KPI วิธีการคำนวณผลและวิธีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ควรระบุมูลเหตุความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ หน่วยงานสุลการยังสามารถคัดเลือก**ตัวชี้วัดที่สามารถต่อยอดได้ (Incremental Approach)** คือการคัดเลือกตัวชี้วัดนำไปสู่การเก็บข้อมูลที่หน่วยงานยังไม่สามารถเข้าถึงได้หรือยังไม่ถึงงบประมาณในการเก็บข้อมูลเหล่านั้นในปัจจุบัน แต่มีความเป็นไปได้ที่หน่วยงานจะสามารถเข้าถึงและเก็บข้อมูลเหล่านั้นได้ในอนาคต เพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างราบรื่น

ทั้งนี้ จำนวนของ KPI ควรจำกัดอยู่ในปริมาณที่หน่วยงานสามารถจัดการและสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างเหมาะสมกับงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ โดยการคำนวณข้อมูลตามตัวชี้วัดควรออกแบบมาให้ไม่ซับซ้อนและไม่เป็นภาระที่หนักเกินไปสำหรับผู้กรอกข้อมูล

กรณีศึกษาของบุคลากรสาธารณสุขจากแผนยุทธศาสตร์ประจำปี 2562 (2019)

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	คำอธิบายตัวชี้วัด	เป้าหมาย	สูตรการคำนวณ	ผลลัพธ์
การพัฒนา ประสิทธิภาพ การป้องกันและ ปราบปรามการเลี้ยว ภาชีอาการ	จำนวนการตรวจสอบ หลังการตรวจปล่อย (Post Clearance Audit: PCA)	ตัวชี้วัดที่แสดงถึง ยุทธศาสตร์การควบคุม อย่างเป็นระบบ เพื่อ การตรวจสอบการปฏิบัติ ตามกฎหมายศุลกากรและ ระเบียบทางภาษีอากรของ ผู้ประกอบการ	400 ครั้ง	จำนวนกรณี การตรวจสอบหลัง การตรวจปล่อย (Post Clearance Audit: PCA) ที่เริ่มและได้ข้อสรุปแล้ว	417 ครั้ง
	จำนวนการตรวจสอบ พบสินค้าสรรพสามิต ที่ผิดกฎหมาย (ยกเว้นยาสูบ)	ตัวชี้วัดที่แสดงประสิทธิภาพ ของการตรวจสอบสินค้า สรรพสามิตที่อิงตามหลัก วิเคราะห์ความเสี่ยง	ร้อยละ 60	จำนวนการตรวจสอบ ที่พบสินค้าสรรพสามิต ผิดกฎหมาย ทารด้วย จำนวนการตรวจสอบ สินค้าสรรพสามิต ทั้งหมด	ร้อยละ 81.2

อ้างอิง

WCO. "WCO Handbook on Performance Measurement." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/capacity-building/instruments-and-tools/pmm/hpm-en_public-version.pdf?db=web. Accessed 15 June 2024.

การเก็บข้อมูลและการนำเสนอผลสัมฤทธิ์

ถึงแม้ว่าหน่วยงานจะมีการออกแบบตัวชี้วัดมาให้เหมาะสมกับยุทธศาสตร์และผลลัพธ์ที่คาดหวังขององค์กรแล้ว แต่หากไม่สามารถเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพเพื่อนำไปคำนวณวัดผลสัมฤทธิ์ของตัวชี้วัด (KPI) ในแต่ละข้อได้นั้น ก็จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ไม่มีความน่าเชื่อถือและอาจนำไปสู่การตัดสินใจทางนโยบายที่ผิดพลาดได้ นอกจากนี้เมื่อได้ผลสัมฤทธิ์มาแล้ว แต่หากไม่มีการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพ (Performance Dashboard) และไม่สามารถทำให้ผู้ออกนโยบายที่เห็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาและปัจจัยต่าง ๆ อย่างชัดเจน ก็อาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ที่ได้มาถูกมองข้ามหรือไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม

การเก็บข้อมูลเพื่อการวัดผลสัมฤทธิ์

ข้อมูลที่นำมาวัดผลสัมฤทธิ์ตาม KPI หัวข้อต่าง ๆ ต้องเป็นข้อมูลจากแหล่งที่มาอันน่าเชื่อถือ หรือเป็นแหล่งที่มาที่มีการตรวจสอบข้อมูลมาแล้ว (Source of Verification: SoV) โดยมีแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

- **แบบสอบถาม** ถือเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการวัดผลลัพธ์ที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่อยู่ในเอกสารราชการ เช่น เหตุอาชญากรรมที่ไม่มีการบันทึก และเป็นเครื่องมือในการรับทราบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามอาจให้ข้อมูลที่ไม่เป็นกลางและไม่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำได้ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังสามารถตีความคำถามได้แตกต่างกันไปซึ่งจะยิ่งลดความแม่นยำของผลลัพธ์

- **เอกสารราชการและหลักฐานทางธุรกิจ** ถือเป็นแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมต่อการวัดการปฏิบัติงานและการดำเนินนโยบายมากที่สุด เนื่องจากใช้งบประมาณต่ำ และแสดงข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้อย่างไร้ก็ตาม ข้อมูลที่บันทึกไว้ในเอกสารเหล่านี้ ก็อาจมีความคาดเคลื่อนจากการที่หน่วยงานรัฐไม่สามารถปรับคำนิยามและรูปแบบข้อมูลได้ทันกับการเปลี่ยนกฎหมายและคำนิยามต่าง ๆ ในระดับชาติ ส่งผลให้แต่ละหน่วยงานตีความข้อมูลที่ต้องบันทึกและเก็บข้อมูลต่างชนิดกันโดยสิ้นเชิง คุณภาพของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการรักษามาตรฐานทางข้อมูลและสถิติของหน่วยงานนั้น ๆ
- **การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ** เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในระดับระหว่างประเทศและใช้งบประมาณต่ำ แต่ผู้เชี่ยวชาญก็อาจมีความเห็นไม่เป็นกลางซึ่งอิงตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาอาจส่งผลให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือได้เช่นกัน
- **แหล่งข้อมูลจากเทคโนโลยีสมัยใหม่** นอกเหนือจากแหล่งข้อมูลแบบดั้งเดิมข้างต้นแล้ว เทคโนโลยีข้อมูลสมัยใหม่เช่น Big Data ก็สามารถนำมาปรับใช้เพื่อจัดเก็บข้อมูลจากหลายแหล่งที่มา เช่น ข้อมูลจากภาพถ่ายเทียม ภาพถ่ายทางอากาศ การดึงข้อมูลจากเว็บไซต์ (Web Scraping) และการระดมข้อมูลออนไลน์ (Crowdsourcing) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเก็บข้อมูลโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลในรูปแบบเหล่านี้ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงและความผันผวนของข้อมูลอยู่มากจนยังไม่สามารถทดแทนข้อมูลสถิติแบบดั้งเดิมได้ แต่จะกลายเป็นแหล่งข้อมูลหลักในอนาคตอันใกล้อย่างแน่นอน
- **แหล่งข้อมูลของหน่วยงานภายนอก** องค์กรยังสามารถพิจารณาการเข้าถึงข้อมูลที่รวบรวมไว้โดยภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร และองค์กรระหว่างประเทศที่สามารถรวบรวมข้อมูลของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) สื่อมวลชน โทรคมนาคม และบริษัทที่ให้บริการโดยตรงกับประชาชนและภาคธุรกิจ เช่น บริษัทประกันภัย ธนาคาร และสายการบิน

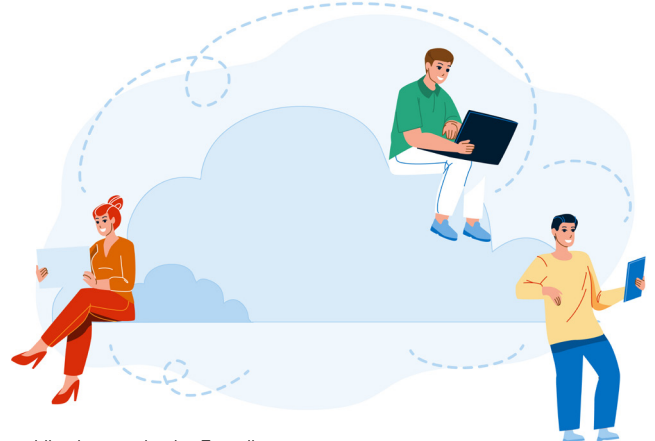
กรอบด้านการเสริมขีดความสามารถทางศาสตร์การวิเคราะห์ข้อมูลของ WCO (WCO Capacity Building Framework on Data Analytics) ได้ระบุว่าการจัดเก็บ การประเมิน และการจัดการข้อมูลถือเป็นขั้นตอนแรกของการนำข้อมูลมาใช้พัฒนางานศุลกากร โดยหน่วยงานศุลกากรต่าง ๆ ควรตั้งฐานข้อมูลกลาง (Central Database) ที่สามารถเลือกและจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดและสามารถเชื่อมข้อมูลของแต่ละปีเข้าด้วยกัน เพื่อการตรวจสอบ พัฒนาการของผลลัพธ์ตามตัวชี้วัด

หน่วยงานศุลกากรจึงต้องจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากไว้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้ออกนโยบายเข้าถึงข้อมูลได้ และหน่วยงานศุลกากรที่ไม่มีพื้นที่จัดเก็บข้อมูลเพียงพอหรือมีพื้นที่จัดเก็บที่ยังไม่เหมาะสม สามารถพิจารณาใช้บริการ Cloud Computing ซึ่งเป็นบริการการจัดเก็บ ประมวลผล วิเคราะห์ และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลบนเครือข่ายของเซิร์ฟเวอร์ของผู้ให้บริการ

ทั้งนี้ การจัดเก็บข้อมูล (Data Storage) ของศุลกากรมักเริ่มจากการกำหนดว่าข้อมูลชนิดใดเป็นข้อมูลที่มีค่ามากที่สุดที่ต้องถูกจัดเก็บและนำไปวิเคราะห์ ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลจะดำเนินการใน 3 ขั้นตอน คือ

1. การได้มาซึ่งข้อมูล (Data Acquisition)
2. การแปลงสภาพข้อมูล (Transformation) และ
3. การจัดเก็บ (Storage)

หน่วยงานศุลกากรควรมีแผนการบริหารจัดการข้อมูล (Data Governance Framework) ที่ระบุแนวทางเฉพาะตามขั้นตอนข้างต้นเพื่อให้มีการจัดการและจัดเก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม

© chickenbugagashenka, Freepik

การนำเสนอผลสัมฤทธิ์

การนำเสนอผลสัมฤทธิ์ (Performance Dashboard) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ขององค์กร โดยสามารถทำได้หลายรูปแบบโดยใช้ออกแบบตาราง กราฟ อินโฟกราฟิก (Infographic) มาช่วยให้ผู้ออกนโยบายเห็นผลการทำงานในภาพรวมได้อย่างรวดเร็วและแสดงส่วนการทำงานที่ต้องปรับปรุงแก้ไขได้อย่างชัดเจนสามารถนำเสนอผลสัมฤทธิ์แยกตามโครงการแต่ละโครงการเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามผลสัมฤทธิ์ได้อย่างใกล้ชิดและสามารถนำเสนอผลสัมฤทธิ์แยกตามตัวชี้วัดแต่ละกลุ่มเพื่อให้ผู้บริหารเห็นแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมด้วยเช่นกัน

ถึงแม้ว่าการนำเสนอผลงานสามารถทำได้หลายรูปแบบและมีความละเอียดแตกต่างกันไป แต่ควรนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสองปัจจัยต่อไปนี้

- **ค่าพื้นฐาน (Baseline)** คือ ข้อมูลพื้นฐานที่กำหนดไว้เพื่อเปรียบเทียบกับผลลัพธ์ที่ได้ในรอบการประเมินครั้งปัจจุบัน มีจุดประสงค์เพื่อวัดและอธิบายความแตกต่างของสถานการณ์ ผลลัพธ์ และการบริการที่เปลี่ยนไปหลังจากที่มีการดำเนินนโยบายหรือแนวทางแก้ไขใหม่ ส่วนใหญ่มักใช้ข้อมูลของปีก่อนหน้า หรือข้อมูลจากรอบการประเมินครั้งก่อนหน้า หากไม่มีข้อมูล ควรตรวจสอบว่าโครงการจะครบรอบการประเมินรอบแรกก่อน
- **ค่าเป้าหมาย (Target)** คือ ค่าผลลัพธ์ที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของโครงการ โดยอ้างอิงมาจากผลสัมฤทธิ์ในอดีต แผนและเป้าหมายในปัจจุบัน โดยค่าเป้าหมายสามารถถูกกำหนดไว้แบบตายตัวหรือปรับเปลี่ยนระหว่างการดำเนินโครงการก็ได้ แต่ค่าเป้าหมายควรรยึดบนหลักความเป็นจริงและหน่วยงานมีความเชื่อมั่นว่าจะบรรลุเป้าหมายนั้นได้

Indicator	Responsible entity or person	Baseline 2021	State of Play 2022				Target 2022	Divergence from the target	Source of Verification	Measuring Unit
			Q1	Q2	Q3	Q4				

ตัวอย่างตารางนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของ WCO

© WCO

ตัวอย่างอินโฟกราฟิกนำเสนอผลสัมฤทธิ์แบบย่อของสหภาพยุโรป

© DG TAXUD

อ้างอิง

WCO. “WCO Handbook on Performance Measurement.” https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/capacity-building/instruments-and-tools/pmm/hpm-en_public-version.pdf?db=web. Accessed 15 June 2024.

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบวัดผลสัมฤทธิ์ของบุคลากร

การวางระบบวัดผลสัมฤทธิ์ถือเป็นโครงการยุทธศาสตร์ที่ต้องอาศัยภาวะผู้นำและการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารขององค์กร สำหรับหน่วยงานบุคลากร ระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ต้องครอบคลุมทั้งภาระงานทางบุคลากร และภารกิจสนับสนุนอื่น ๆ เช่น การบริหารทรัพยากรบุคคล เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น และควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งเจ้าหน้าที่ภายใน ภาคเอกชน และหน่วยงานรัฐอื่น ๆ

การแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติและประสบการณ์ในการวางระบบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยให้หน่วยงานบุคลากรสามารถร่วมมือกันพัฒนาการวัดผลสัมฤทธิ์ร่วมกัน และช่วยลดความเสี่ยงความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในกรณีที่คล้ายกันของหน่วยงานอื่น หน่วยงานจึงต้องเรียนรู้จุดแข็งและข้อด้อยของรูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ใช้อยู่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพของการวัดผลและตัวชี้วัดต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยความสำเร็จของระบบวัดผลสัมฤทธิ์นั้นขึ้นอยู่กับ การวางแผนและปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- ระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายในภาพรวมและวัตถุประสงค์ขององค์กร
- การมีนโยบายและกระบวนการที่ชัดเจนในทุกขั้นตอนการวัดผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การประเมินผล และการปรับปรุงระบบวัดผล
- ระบบต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บุคลากรเข้าใจการทำงานของระบบวัดผลและหน้าที่ของตน โดยควรมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่องระหว่างผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และภาคส่วนต่าง ๆ ภายนอกองค์กร

- ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนแก่ทุกฝ่าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังและการวัดผลสัมฤทธิ์ที่เหมาะสมได้
- หน่วยงานในระดับภูมิภาคและระดับพื้นที่ควรดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ในรูปแบบเดียวกันกับหน่วยงานในระดับชาติเพื่อหลีกเลี่ยงการจับเก็บข้อมูลและการตีความที่ไม่สอดคล้องกัน
- การวัดผลสัมฤทธิ์ควรใช้ข้อมูลและมาตรวัดที่สามารถวัดประสิทธิภาพของข้อมูลได้อย่างแม่นยำ
- การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคประชาชน ธุรกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสำคัญต่อการกำหนด KPI ที่เหมาะสมต่อการวัดความสำเร็จขององค์กร

©Vectorjuice, Freepik

©Vectorjuice, Freepik

- ควรมีการตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- การเชื่อมต่อบรรบบวัดผลสัมฤทธิ์เข้ากับโครงสร้างการวัดผลในระดับที่ใหญ่ขึ้นทั้งในระดับกระทรวง และระดับรัฐบาล อาจช่วยให้มีการนำผล KPI ของบุคลากรไปกำหนดนโยบายที่สำคัญด้านการจัดเก็บรายได้ของบุคลากร การสร้างความสามารถทางการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ความเท่าเทียมทางเพศ และการปฏิบัติตามกฎหมาย
- การเก็บข้อมูลตาม KPI ควรมีการบันทึกไว้โดยละเอียดเพื่อป้องกันการคิดคำนวณข้อมูลที่ต่างกันระหว่างหน่วยงาน และการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติเมื่อมีการดำเนินโครงการไปแล้วระยะหนึ่ง
- การประมวลผลข้อมูลตาม KPI โดยเจ้าหน้าที่นั้นส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล จึงควรเปลี่ยนมาใช้การคำนวณแบบอัตโนมัติที่เป็นเอกภาพ มีหลักฐานการคำนวณชัดเจน และสามารถส่งผลได้ตรงเวลาต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

- การสร้างพื้นที่จัดเก็บข้อมูล (Data Warehouse) ที่รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจาก ใบขนสินค้า ระบบบัญชี และระบบธุรการต่าง ๆ โดยอัตโนมัติ ช่วยให้มีการวัดผลตาม KPI ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ควรรออกแบบ KPI ให้สามารถครอบคลุมการทำงานในระดับปฏิบัติการ ถึงแม้ว่า KPI จะเป็นการกำหนดมาจากฝ่ายยุทธศาสตร์กลาง แต่ KPI บางชนิด ควรรออกแบบให้สามารถเข้าถึงรายละเอียดในระดับปฏิบัติการ เพื่อให้สะท้อนสถานการณ์จริงได้ด้วย เช่น ปริมาณการจัดเก็บรายได้ ปริมาณการตรวจยึดสารเสพติด ระดับความพึงพอใจ สามารถนำมาลงรายละเอียดได้ในระดับภูมิภาคและอิงตามแผนปฏิบัติการในพื้นที่ได้
- การวางระบบวัดผลสัมฤทธิ์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร หน่วยงานจึงควรวางยุทธศาสตร์ด้านการเปลี่ยนแปลงเพื่อช่วยให้อุคลากรสามารถปรับตัวและมีความเข้าใจในระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ โดยสามารถจัดการฝึกอบรมและการพูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับการคัดเลือก KPI วิธีการคิดคำนวณผล และวิธีการตีความผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้ตัวชี้วัดต่าง ๆ สามารถสะท้อนการทำงานของบุคลากรและผลงานขององค์กรได้อย่างแท้จริง

ข้อสรุป

ในปัจจุบัน WCO ได้ให้ความสำคัญกับการวัดผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานศุลกากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการวัดผลโครงการของ WCO เองและยกระดับมาตรฐานการทำงานของศุลกากรทั่วโลก ซึ่งโครงการวัดผลสัมฤทธิ์ของ WCO (PMM) ได้กำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังและคำแนะนำในการกำหนดตัวชี้วัด KPI ของแต่ละหน่วยงานให้มีมาตรฐานสอดคล้องกัน

ถึงแม้ว่ากรมศุลกากรไทยได้พัฒนาแผนงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน (กยพ.) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพบ.) กลุ่มตรวจสอบภายใน (กตน.) และศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (Customs Intelligence Center: CIC) สามารถพิจารณาข้อเสนอแนะของ WCO และเพิ่มหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างศุลกากรและเอกชน (Customs-Business Partnership) เพื่อยกระดับให้ระบบวัดผลสัมฤทธิ์ของกรมมีประสิทธิภาพต่อทุกภาคส่วนตามมาตรฐานสากล

©rawpixel.com, Freepik

อ้างอิง

WCO. "WCO Handbook on Performance Measurement." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/capacity-building/instruments-and-tools/pmm/hpm-en_public-version.pdf?db=web. Accessed 15 June 2024.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

ศุลกากรเบลเยียมจัดหาเครื่อง X-ray แบบเคลื่อนที่ได้ (Mobile X-Ray Scanner) เพิ่มอีก 9 เครื่อง เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจยึดสารเสพติดทั่วประเทศ

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2567 (2024) Mr. Vincent Van Peteghem รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแห่งราชอาณาจักรเบลเยียม และ Mr. Kristian Vanderwaeren อธิบดีกรมศุลกากรเบลเยียม ประกาศแผนการจัดซื้อเครื่องเอกซเรย์แบบเคลื่อนที่ได้ (Mobile X-Ray Scanner) เพิ่มอีก จำนวน 9 เครื่อง ภายในปี 2567 (2024) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจยึดสารเสพติด ณ ท่าเรือ Antwerp และจะดำเนินการต่อขยายไปยังท่าอากาศยานและท่าเรือสำคัญทั่วประเทศ

ในปัจจุบัน ตู้คอนเทนเนอร์ ณ ท่าเรือ Antwerp ที่ได้รับการคัดกรองและประเมินความเสี่ยงแล้ว จะต้องส่งต่อไปยังศูนย์เอกซเรย์ (Fixed X-Ray Container Center) ในพื้นที่ควบคุมของศุลกากร ศุลกากรเบลเยียมพบว่ามีความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำผิดจะเข้ามาลักลอบลับเปลี่ยนหรือโจรกรรมสารเสพติดออกไปก่อนที่ตู้คอนเทนเนอร์จะถูกตรวจสอบด้วยเครื่องเอกซเรย์ ดังนั้น ศุลกากรเบลเยียมจึงต้องการใช้เครื่องเอกซเรย์แบบเคลื่อนที่ได้ เพื่อเข้าไปตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์ในบริเวณที่ใกล้กับท่าเทียบเรือมากที่สุด ทั้งนี้ การจัดซื้อเครื่องเอกซเรย์แบบเคลื่อนที่ได้เหล่านี้ใช้งบประมาณจำนวนมากถึง 100 ล้านยูโร โดยเป็นเงินงบประมาณของรัฐบาลเบลเยียม 75 ล้านยูโรและเป็นเงินสมทบจากสหภาพยุโรป (EU) 25 ล้านยูโร

ในปี 2566 (2023) ศุลกากรเบลเยียมได้ตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์ที่มีความเสี่ยงสูงด้วยเครื่องเอกซเรย์ไปแล้วจำนวนประมาณ 36,000 ตู้ และมีการตรวจยึดสารเสพติดได้มากกว่า 121 ตัน โดยในปี 2567 (2024) ตั้งเป้าหมายว่าจะต้องเอกซเรย์ให้ได้ถึง 50,000 ตู้ และในอนาคต ต้องการเพิ่มจำนวนไปให้ถึง 350,000 – 400,000 ตู้ พร้อมระบบเก็บรวบรวมภาพเอกซเรย์ เพื่อนำไปเสริมประสิทธิภาพการวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI) อีกด้วย

อ้างอิง

“Les Douanes se dotent de Scanners Mobiles pour Detecter la Drogue Plus Efficacement.” 7sur7.

<https://www.7sur7.be/belgique/les-douanes-se-dotent-de-scanners-mobiles-pour-detecter-la-drogue-plus-efficacement~a478bfb28/>. Accessed 10 June 2024.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

เลขาธิการ WCO ขอความเชื่อมั่นต่อศุลกากรในการประชุมผู้นำกลุ่มประเทศ G7

Mr. Ian Saunders เลขาธิการองค์การศุลกากรโลก (WCO) เผยแพร่บทความเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อบทบาทของ WCO และหน่วยงานศุลกากรทั่วโลก ในการตอบสนองกับความท้าทายทางภูมิรัฐศาสตร์ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งวิกฤตการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ในห้วงการประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มประเทศ G7 (G7 Summit) ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 13 – 15 มิถุนายน 2567 (2024) ณ สาธารณรัฐอิตาลี

เลขาธิการ WCO เชื่อว่าความท้าทายหลักของประชาคมการค้าโลกในปัจจุบัน คือ การสร้างความเชื่อมั่น โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศุลกากรใน 3 ประเด็น คือ 1. ความเชื่อมั่นต่อศุลกากรจะสามารถทำให้ห่วงโซ่อุปทานทำงานได้ราบรื่น แม้จะเกิดความพลิกผันในรูปแบบต่าง ๆ 2. ความเชื่อมั่นต่อศุลกากรว่าระบบดิจิทัลของศุลกากรจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว และ 3. ความเชื่อมั่นต่อศุลกากรว่าจะสามารถปรับตัวเข้ากับเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ที่มีการขยายตัวของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)

ในประเด็นแรก WCO ตระหนักว่าความเชื่อมั่นทางความมั่นคงและเศรษฐกิจต้องมีรากฐานมาจากห่วงโซ่อุปทานที่เข้มแข็งและพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง โดย WCO ได้กำหนดให้มี WCO Guidelines on Disaster Management and Supply Chain Continuity เพื่อแนะนำให้ประเทศสมาชิกอ้างความต่อเนื่องของห่วงโซ่อุปทานในกรณีที่เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคระบาด ความขัดแย้ง และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งล้วนเป็นคำแนะนำเพื่อให้ศุลกากรพร้อมรับมือตอบสนองกับความท้าทายทุกรูปแบบ

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

ในประเด็นที่สอง WCO ได้พัฒนา WCO Data Model เพื่อเป็นภาษากลางสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานศุลกากรและเพื่อส่งเสริมให้ศุลกากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมากระดับคุณภาพงาน โดยได้เปิดตัว Data Model เวอร์ชันล่าสุดในเดือนมิถุนายน 2566 (2023) ในขณะเดียวกัน WCO ก็ไม่ได้มองข้ามประเด็นเรื่องความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และได้เผยแพร่ Privacy and Security Guidelines เพื่อสร้างความตระหนักรู้และเป็นมาตรการปกป้องความเป็นส่วนตัวของข้อมูลในระหว่างการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานศุลกากร

ในประเด็นสุดท้าย WCO ได้ทำงานร่วมกับประเทศสมาชิกและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดในการสร้าง WCO E-commerce Package ซึ่งรวบรวมคำแนะนำในการจัดการความเสี่ยงธุรกรรมทางการเงินและประเด็นความมั่นคงจากการนำเข้าพัสดุที่มีมูลค่าต่ำและมีขนาดเล็ก ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นมหาศาลจากการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ในขณะที่ยังสามารถอำนวยความสะดวกทางการค้าและมีการจัดเก็บรายได้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

ในท้ายที่สุด WCO จะยังคงสร้างความเชื่อมั่นต่อบทบาทของศุลกากรในการสร้างความเข้มแข็งและความรุ่งเรืองของเศรษฐกิจโลก และสนับสนุนหน่วยงานศุลกากรทั่วโลก ให้สามารถร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรับมือกับประเด็นความท้าทายในหลากหลายมิติต่อไป

อ้างอิง

Ian Saunders. "G7 Summit: Trust in customs." The Global Governance Project. <https://www.globalgovernanceproject.org/trust-in-customs/>. Accessed 16 June 2024.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

โครงการ Import Control System 2 (ICS2) ระยะที่ 3 เริ่มเปิดให้บริการแล้ว สำหรับการขนส่งทางทะเลและทางน้ำในแผ่นดิน

โครงการรักษาความปลอดภัยก่อนสินค้ามาถึง (Import Control System 2: ICS2) ซึ่งเป็นโครงการประเมินความเสี่ยงสินค้าล่วงหน้าของสหภาพยุโรป (European Union: EU) สาธารณรัฐไอร์แลนด์เหนือ ราชอาณาจักรนอร์เวย์ และสมาพันธรัฐสวิส เริ่มโครงการในระยะที่ 3 (Release 3) แล้วตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2567 (2024) มีผลให้ผู้ให้บริการขนส่งสินค้าทางทะเลและทางน้ำในแผ่นดิน (Maritime/Inland Waterway Carrier) ต้องเริ่มส่งข้อมูลความปลอดภัยและความมั่นคงของสินค้า (Entry Summary Declaration: ENS) ในระบบ ICS2 ก่อนที่สินค้าจะมาถึงพรมแดน

ในการนี้ ผู้ให้บริการขนส่งสินค้า (Carrier) มีความรับผิดชอบหลักในการส่งข้อมูล ENS (Master Level Filer) ต้องเชื่อมต่อกับระบบ ICS2 ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน ถึง วันที่ 4 ธันวาคม 2567 (2024) ซึ่งหากไม่สามารถเชื่อมต่อกับระบบและส่งข้อมูลได้ทันเวลา ต้องขออนุญาตขยายระยะเวลาจากศุลกากรในประเทศนำเข้า

ทั้งนี้ ผู้ให้บริการจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ (Freight Forwarder) และผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (Logistics Operator) สามารถเพิ่มข้อมูลในชุดข้อมูล ENS ที่ Carrier ยื่นไว้แล้ว ในฐานะ House Level Filer โดยผู้ให้บริการกลุ่มนี้สามารถเชื่อมต่อกับระบบ ICS2 ได้ตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2567 (2024) ถึง วันที่ 1 เมษายน 2568 (2025)

โครงการ ICS2 ในระยะที่ 3 นี้ มีจุดประสงค์เพื่อขยายการรักษาความปลอดภัยของสินค้าในการขนส่งทุกรูปแบบหลังจากที่ทำการควบคุมการขนส่งสินค้าเร่งด่วน (Express Delivery) ไปรษณีย์ และการขนส่งทางอากาศมาแล้วในโครงการระยะที่ 1 และ 2 โดยจะขยายให้ครอบคลุมการขนส่งทางถนนและรางตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2568 (2025)

อ้างอิง

DG TAXUD. "Import Control System 2 (ICS2) is Live for Maritime and Inland Waterway Transport." https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/import-control-system-2-ics2-live-maritime-and-inland-waterway-transport-2024-06-03_en. Accessed 18 June 2024.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

ศุลกากรและตำรวจนิวซีแลนด์ทำลายโรงงานผลิตบุหรี่ผิดกฎหมายจากการสืบสวนคดีลักขโมยกล่องสินค้าที่รอการตรวจปล่อย

©New Zealand Customs Service

©New Zealand Customs Service

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2567 (2024) ตำรวจนิวซีแลนด์จับกุมนักธุรกิจวัย 42 ปี หลังทำการสืบสวนคดีการบุกรุกและลักขโมยกล่องสินค้าที่สำแดงว่าเป็นใบชาที่นำเข้ามาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ไปจากโกดังสินค้าที่รอการตรวจปล่อยของศุลกากรเมือง Christchurch เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2567 (2024) ซึ่งนำไปสู่การหลายโรงงานผลิตบุหรี่ผิดกฎหมายและเครือข่ายการลักลอบค้าบุหรี่ผิดกฎหมายขนาดใหญ่

หลังเหตุการณ์บุกรุกและลักขโมยสินค้า ศุลกากรนิวซีแลนด์ได้ประสานงานกับตำรวจ โดยคาดการณ์ว่าสินค้าที่อยู่ภายในอาจเป็นใบยาสูบผิดกฎหมายน้ำหนักรวมประมาณ 80 กิโลกรัม จากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจและศุลกากรได้ร่วมมือกันสืบสวนจนพบผู้ต้องสงสัยและบุกเข้าไปตรวจค้นโรงงานที่คาดว่าเป็นสถานที่แปรรูปใบยาสูบซึ่งถูกลักลอบนำเข้ามาผลิตเป็นบุหรี่ผิดกฎหมาย ซึ่งได้ตรวจพบเครื่องจักรผลิตบุหรี่ กล่องบุหรี่ บุหรี่ที่มีเยื่อหุ้ม และเงินสด 2,500 ดอลลาร์นิวซีแลนด์

ศุลกากรนิวซีแลนด์เชื่อว่าบุหรี่ผิดกฎหมายเหล่านี้จะถูกนำไปขายในตลาดมืดด้วยราคาที่ถูกลงกว่าในท้องตลาดมาก (Cut-price) เนื่องจากการหลบเลี่ยงการเสียภาษี จากการสอบสวน พบว่าผู้ต้องหาไม่มีใบอนุญาตนำเข้าและผลิตบุหรี่ โดยถูกตั้งข้อหา 4 กระทั่ง ได้แก่ 1. การใช้พื้นที่ที่ไม่ได้รับอนุญาตสำหรับผลิตบุหรี่ 2. การแทรกแซง/ขัดขวางการควบคุมทางศุลกากร 3. การลักทรัพย์ และ 4. การมีสินค้าที่ไม่ผ่านการตรวจปล่อยของศุลกากรหรือสินค้าห้ามนำเข้า (ยาสูบ) ไว้ในครอบครอง

อ้างอิง

New Zealand Customs Service. "Man Arrested Over Imported Tea that Turns out to be Illicit Tobacco." <https://www.customs.govt.nz/about-us/news/media-releases/man-arrested-over-imported-tea-that-turns-out-to-be-illicit-tobacco/>. Accessed 25 June 2024.

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

กิจกรรมจิตอาสาเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี 3 มิถุนายน 2567

เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2567 นายภิสรร์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) และนางสาวณัฐพร โพธิยอด เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี 3 มิถุนายน 2567 ซึ่งจัดโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ และสำนักงานที่มประเทศไทยในกรุงบรัสเซลส์

ในการนี้ นางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ พร้อมด้วยข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ห้องถิ่นของสำนักงานที่มประเทศไทย ได้ร่วมกันจัดเตรียมอาหารไทยเมนูข้าวหมกไก่ และเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ไปมอบให้แก่องค์กร Restos du Coeur เพื่อแจกให้แก่คนไร้บ้าน คนยากจน และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีทั้งคนเบลเยียมและผู้อพยพลี้ภัยที่เข้ามารับประทานและรับของใช้ที่องค์กรประมาณ 250 คนต่อวัน

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

การประชุมคณะกรรมการบริหารทีมประเทศไทย
ประจำกรุงบรัสเซลส์ ครั้งที่ 4/2567

เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2567 นายภิสรศร์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) รักษาราชการแทนอัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) และนางสาวณัฐพร โพธิยอด เลขาธิการเอก (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการบริหารทีมประเทศไทยประจำกรุงบรัสเซลส์ ครั้งที่ 4/2567 โดยมีนางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ เป็นประธาน

ที่ประชุมได้รับทราบพัฒนาการสำคัญเรื่องผลการเลือกตั้งในเบลเยียมและผลการเลือกตั้งสภายุโรป เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2567 และนัยสำคัญด้านนโยบายต่อประเทศไทย พร้อมทั้งได้หารือแผนงานและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-เบลเยียม ไทย-ลักเซมเบิร์ก และไทย-สหภาพยุโรป ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการส่งเสริมอาหารไทย

ในการนี้ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) ได้รายงานเกี่ยวกับแผนปฏิรูป WCO ให้มีความทันสมัย (WCO Modernization Plan) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการประชุมคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (WCO Council Sessions) ครั้งที่ 143/144 ที่จะจัดขึ้นในช่วงปลายเดือนมิถุนายนนี้

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

การเข้าพบหารือกับผู้บริหาร บริษัทเจริญโกคภัณฑ์อาหารยุโรป (CPF Europe)

เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2567 นายภิสวรรค์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) รักษาการแทนอัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) เข้าพบหารือกับผู้บริหารบริษัทเจริญโกคภัณฑ์อาหารยุโรป (CPF Europe) ร่วมกับคณะที่นำโดยนางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ ได้พบหารือกับนาย De-Yi Shih ประธานบริษัทเจริญโกคภัณฑ์อาหารยุโรป (CPF Europe) และคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานของบริษัท CPF Europe เมือง Waterloo ราชอาณาจักรเบลเยียม

ในการนี้ เอกอัครราชทูตและทีมงานได้แลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้บริหารบริษัท เกี่ยวกับประสบการณ์การประกอบธุรกิจในเบลเยียม ซึ่งเน้นการนำเข้าสินค้าเกษตรโดยเฉพาะสัตว์ปีกแช่แข็งหรือต้มสุก และการผลิตอาหารประเภทพร้อมปรุงและพร้อมรับประทานเพื่อจำหน่ายแบบค้าปลีกและค้าส่งในซูเปอร์มาร์เก็ต และยังเป็นผู้จัดจำหน่ายอาหารพร้อมอุ่นรายหลักให้กับสายการบินราคาประหยัดของยุโรปเพื่อผู้โดยสารรับประทานบนเครื่องบินด้วย

ทั้งสองฝ่ายยังได้หารือเกี่ยวกับแผนการขยายธุรกิจของ CPF ในเบลเยียม และได้แลกเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีไทย-อียู ทั้งนี้ เครือเจริญโกคภัณฑ์เริ่มการลงทุนในเบลเยียมเมื่อปี พ.ศ. 2522 โดยบริษัท CPF Europe ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2545

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

อธิบดีกรมศุลกากร ตรวจเยี่ยม สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2567 นายธีรชัย อัดนวนิชย์ อธิบดี ตรวจเยี่ยมและให้กำลังใจข้าราชการและเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ ในโอกาสเดินทางมาเข้าร่วมประชุมคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากรขององค์การศุลกากรโลก (WCO Council Session) ครั้งที่ 43/144 ณ สำนักงานใหญ่องค์การศุลกากรโลก กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม

ในการนี้ นายภิสวรรค์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) รักษาราชการแทนอัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) และนางสาวณัฐพร โพธิยอต เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) ให้การต้อนรับและบรรยายสรุปภาพรวมการปฏิบัติงาน โดยอธิบดีได้ลงนามในสมุดเยี่ยมมา ณ โอกาสนี้ด้วย

CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 57 59

Email: thaicustoms@thaicustoms.be
<http://brussels.customs.go.th>

